

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
udvalg@ft.dk

Beskæftigelsesudvalget
lov@ft.dk

Beskæftigelsesministeriet
Ved Stranden 8
1061 København K

T +45 72 20 50 00
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748

Beskæftigelsesudvalget har i brev af 4. januar stillet følgende spørgsmål nr. 223 (alm. del), som hermed besvares.

30. januar 2017

J.nr. 2017 - 544

Spørgsmål nr. 223:

”Vil ministeren redegøre for, hvor stor en andel af danskere mellem 25-65 år, som er overuddannet ift. det job, de bestrider? Ministeren bedes samtidig redegøre for den tilsvarende andel i Sverige, Norge, Finland og Tyskland.”

Svar:

Det er grundlæggende positivt og nødvendigt, at personer er i beskæftigelse fremfor at være ledige. Når det er sagt, så skal ressourcerne på arbejdsmarkedet selvfølgelig udnyttes bedst muligt. Da der er betydelig usikkerhed om det fremtidige behov for bestemte typer af uddannelser, kan et vist niveau af overuddannelse eller mismatch dog næppe undgås.

I udgangspunktet er det ikke muligt entydigt at definere nogen personer som overuddannede til en bestemt stilling. Der kan nemlig på en gang være kvalifikationer fra ens uddannelse, som man ikke bruger, samtidig med at der kan være kvalifikationer, man mangler for at kunne udføre arbejdsopgaver helt optimalt.

En persons samlede kvalifikationer defineres ikke alene ud fra opnåelse af formel uddannelse, men også færdigheder opnået gennem erhvervs erfaring, it-færdigheder, efteruddannelse, samarbejdsevne osv. Det er meget vanskeligt at måle og sammenligne på tværs af så mange forskellige dimensioner af et individs kvalifikationer og derfor grundlæggende også svært at vurdere, om en person er overuddannet til at varetage et givent job.

Det er heller ikke nødvendigvis entydigt, at de færdigheder, som er nødvendige for at varetage arbejdsfunktioner i en given stillingskategori, udelukkende kan opnås gennem formel uddannelse.

Den teknologiske udvikling kan desuden ændre den private og den offentlige sektors behov for bestemte typer af arbejdskraft.

Tidligere studier af overuddannelse har ofte brugt sammenhængen mellem jobfunktioner¹ og højest fuldførte uddannelse til at indikere graden af overuddannelse. Dog vil det jf. diskussionen ovenfor ikke nødvendigvis give et retvisende billede.

¹ DISCO08 i lønstatistikken fra Danmarks Statistik

Sammenhængen mellem jobfunktioner og uddannelse er opgjort, *jf. tabel 1*. Her ses det, at omkring 90 pct. af alle lønmodtagere med en mellemlang eller lang videregående uddannelse arbejder i en jobfunktion, der mindst forudsætter viden på mellemniveau. Samtidig ses det, at ca. 25 pct. af de ufaglærte arbejder med ledelse eller i en jobfunktion, der forudsætter viden på højeste eller mellemniveau. Det underbygger dermed tesen om, at der ikke nødvendigvis er sammenhæng mellem formel uddannelse og jobfunktioner.

Tabel 1. Lønmodtagere mellem 25 og 65 år fordelt på arbejdsfunktion og højest fuldførte uddannelse

	Ufaglært	Faglært	Kort videregående uddannelse	Mellem-lang videregående uddannelse	Lang videregående uddannelse	Uoplyst	Total
Militært arbejde	1,6	0,8	0,4	0,3	1,0	0,1	0,8
Ledelsesarbejde	3,5	3,7	6,3	5,7	8,0	2,0	4,8
Arbejde, der forudsætter viden på højeste niveau inden for det pågældende område	11,1	7,8	23,9	71,5	75,5	19,9	34,4
Arbejde der forudsætter viden på mellemniveau	10,7	15,2	34,8	9,9	8,0	5,2	12,9
Almindeligt kontor- og kundeservicearbejde	12,6	12,6	13,0	4,0	4,2	6,6	9,2
Service- og salgsarbejde	22,2	27,5	11,0	6,0	1,7	13,1	16,4
Arbejde inden for landbrug, skovbrug og fiskeri, ekskl. medhjælpere	0,5	0,5	0,3	0,0	0,0	0,3	0,3
Håndværkspræget arbejde	6,0	15,2	4,3	0,5	0,2	7,1	7,1
Operatør- og monteringsarbejde samt transportarbejde	12,4	7,3	2,3	0,5	0,2	9,7	5,4
Andet manuelt arbejde	19,4	9,4	3,7	1,4	1,0	36,1	8,5
Uoplyst	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
Total	100	100	100	100	100	100	100

Anm: Bachelor indgår i gruppen med mellemlang videregående uddannelse. Ph.d. indgår i gruppen med lang videregående uddannelse.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registre for lønstatistik og uddannelse

Der findes relativt få studier, der sammenligner overuddannelse på tværs af lande. OECD foretager med jævne mellemrum en spørgeskemaundersøgelse af færdighederne blandt den voksne del af befolkningerne i OECD-landene². I spørgeskemaet indgår både spørgsmål vedr. den enkeltes færdigheder, samt spørgsmål omkring hvilke færdigheder den enkelte vurderer, deres job kræver. Disse to faktorer sammenstiller OECD og udregner på den baggrund andelen af lønmodtagerne, der forventes at være overkvalificerede til deres job.

Opgørelsen vurderes dog at være behæftet med en vis usikkerhed, da det kun er et lille udsnit af befolkningen, der har deltaget i undersøgelsen, ligesom det er op til den enkelte selv at vurdere, om deres færdigheder stemmer overens med de færdigheder, deres job kræver. Det skal desuden bemærkes, at undersøgelsen kun angiver overkvalifikation ud fra de færdigheder, arbejdstagernes konkrete job kræver og dermed ikke direkte overuddannelse, som der spørges til.

² Survey of Adult Skills (PIAAC) (2012)

OECD vurderer i sin seneste undersøgelse fra 2012, at ca. 18 pct. af arbejdstagerne i Danmark selv vurderer at være overkvalificeret til deres job, *jf. tabel 2*. Dermed ligger Danmark i samme område som de resterende nordiske lande.

Tabel 2. Andel af arbejdstagere, hvis højeste kvalifikation er højere end den kvalifikation, de finder nødvendige for at få deres job i dag.

	Andel overkvalificerede, pct.
Frankrig	31,3
Japan	31,1
Storbritannien	29,9
Rusland	28,4
Australien	27,8
Irland	27,2
Canada	26,8
Estland	26,5
Tyskland	23,2
Gennemsnit	21,8
Spanien	21,7
Korea	21,2
Østrig	21,0
Tjekkiet	20,6
Norge	19,8
USA	19,7
Sverige	18,7
Danmark	18,4
Slovakiet	18,0
Finland	16,8
Polen	16,4
Belgien	15,8
Holland	14,8
Italien	13,3

Kilde: Survey of Adult Skills (PIAAC) (2012)

Venlig hilsen

Troels Lund Poulsen